

وقتی کارکرد فرهنگی دانشگاه تهران زیر سؤال می‌رود!

■ **معصومه طاهری**

همواره از دانشگاه‌ها به‌عنوان یکی از نمادهای فرهنگی در جهان یاد می‌شود؛ یعنی به غیر از یازده علمی، مکان اصلی فرهنگسازی هم فضای دانشگاهی است چراکه دانشگاهیان قشر فرهیخته و پیشرو هر جامعه‌اند. آنها به‌عنوان گروه مرجع، فرهنگ یک جامعه را یاری و ارتقای‌بخشند.حال این مهم است‌که فعالیت فرهنگی دانش‌جویان و دانشگاهیان، در کل اهل علم و کتاب تنها در قالب دروس تئوری نباشد و پرداختن به مسائل فرهنگی در حد حرف و برقراری همایش نیابند و در عمل لازم است تا مصداق فرهنگسازی گردند. لابد شما هم بارها از مقابل دانشگاه تهران و خیابان حوالی آن عبور کرده‌اید و دیده‌اید که چقدر کاغذهای تبلیغاتی از موسسات مختلف به در دیوار و حصارهای دور تا دور دانشگاه زده‌اند، حتی با کامل تعجب کیوسک تلغن، چراغ راهنمای خیابان، تیر چراغ برق دانشگاه خیلی ناراحت شدم وجود دارد از این کاغذهای تبلیغاتی ارمان نیستند و زمین پر از کاغذهای باطله است. صحنه نازیبایی که نه تنها در شأن پایتخت ام‌القرای جهان اسلام نیست بلکه ذهنیت بدی هم از دانشگاه برای هر بیننده ایجاد می کند.

چند روز پیش که برای کاری به دانشگاه تهران رفته بودم با دیدن این صحنه جلوی دانشگاه خیلی ناراحت شدم انبوه کاغذها را با تبلیغاتی ریز و درشت رنگی که با هر وزش باد به این سو و آن سو می ریختند و در آن هوای سرد پاییزی به جای خش و خش برگ‌های خشک زیر پا، صدای ایدو کاغذها را با گوش می‌رسید، مرد جوانی که به نظر می آمد خارجی باشد (از روی کنجکاوی از او پرسیدم اهل کجایی؟ گفت: انگلیسی هستم و در آن مسیر عبور می کرد؛ درحالی که کاغذها را با پایش کناری می زد نیشخندی به لب داشت که دیدن این صحنه برای من ایرانی مسلمان بسیار تلخ بود. با این وجود باز هم عده‌ای بازایرپ، کاغذها را به مردم می دادند. عده‌ای هم کاغذها را می گرفتند و حتی بدون دیدن مطالبش، آن را روی زمین می انداختند و می توجهی در می شدند.

متأسفانه گاهی افراد، محوطه بیرون از خانه خود را جدا از زندگی شان می‌دانند و توجهی به نظافت آن ندارند. آن هم از سوی بیرون دینی که به غایت نسبت به نظافت و پاکیزگی توصیه کرده است. حدیث معروف نبوی «لنظافه من الايمان» را همه ما بسیار شنیده‌ایم که انتظار می‌رود در عمل آن را جدی بگیریم و به‌خصوص در اماکن دانشگاهی و فرهنگی این مسئله نمود بیشتری دارد.

«مرداب انتحار» ناگفته‌هایی از عملیات‌های انتحاری

علیرضا کیخا از نویسندگان کشورمان اخیراً

کتابی با عنوان «مرداب انتحار» نوشته است که به بررسی عملیات‌های انتحاری و به ویژه اقدامات گروهک ریگی می‌پردازد.

علیرضا کیخا گفت: این کتاب در واقع ادامه کتاب دیگرم یعنی «گروهک مالک قطعه پازل جنگ نرم» است که چند سال پیش در ماه عبدالملک ریگی و گروهک او نوشته شده و وی افزود:من در این کتاب به عملیات انتحاری و پشت پرده اینگونه اقدامات پرداخته‌ام که البته هرچند نگاهم به این مسئله فرامطفاقی و فرارسانتی است اما نگاهی ویژه به اینگونه اقدامات در سیستان و بلوچستان داشته‌ام. کیخا اظهار داشت: یکی از مهم‌ترین بخش‌های این کتاب مقایسه بین عملیات استشهادی و عملیات انتحاری است تا در ذهن خوانندگان تفاوت‌ها مشخص شود. همچنین تحلیلی انجام داده‌ام درباره شباهت‌های گروه‌های انتحاری امروز با خوارچ زمان صدر اسلام. این نویسنده گفت: در ایسن کتاب شخصیت هفت عامل

فرهنگ‌و هنر

سرویس فرهنگی ۴۸۹۸۴۶۴

تحلیل و بررسی روند قهرمان سازی در سینما و تلویزیون

قهرمانان وطنی قربانی کوتاهی وطنی‌ها وفرصت‌طلبی بیگانگان

■ **مصطفی شاه‌کرمی**

القا و انتقال پیام به صورت غیرمستقیم با استفاده از ابزار مختلف به‌خصوص عوالم متنوع هنری از جمله راهکارهایی است که در جهان امروز به خوبی توانایی اغوا و اقناع آحاد مردم را دارند. در این میان تلویزیون و سینما به جهت دارا بودن ذات سرگرم کننده برای مخاطبان می‌توانند سهم عمده‌ای در انتقال مفاهیم، ارزش‌ها و هنجارهای مختلف داشته باشند.
بهترین نمونه و شاهد مثال برای این مدعا مشاهده تأثیرگذاری بالا وقابل‌رصد برخی فیلم و سریال‌ها در میان افراد جامعه حین نمایش آن‌هاست.استفاده از تکیه کلام‌ها، بحث و گفت‌وگوی خانواده‌ها درباره محتوای این آثار به صورت مستقیم و تأثیرپذیری برخی افراد از پیام‌های نهفته واصطلاحاًغیرمستقیم این آثار چلمگی نشان دهنده جایگاه قابل توجه و تأمل برای این تکنیک است.
تلویزیون بهترین وسیله ومجرب‌ابری انتقال و تبیین پیام‌های مستقیم و غیرمستقیم به مخاطبان است. کارشناسان و اهل فن در حوزه‌های جامعه‌شناسی، رفتارشناسی و روان‌شناسی معتقدند که از بین دو شیوه انتقال پیام به صورت مستقیم و غیرمستقیم، بهترین راهکاری که باعث پذیرش بهتر پیام‌ها، انتقال به شیوه غیر مستقیم است. استفاده از این روش درباره کودکان، نوجوانان و حتی بزرگسالان دارای کارایی بالا وقابل توجهی است.مهم‌ترین علتی که مخاطب را در پذیرش پیام‌های پنهان مجاب و متقاعد می‌کند این است‌که مخاطب خودش را در جایگاه کسی که دارای معایب رفتاری بااشکالات اخلاقی بوده و نیازمند آموزش یا فراگیری و نیز جبران کمبودها ونقصان‌های مختلف است، مشاهده واحساس نمی‌کند.

■ **خلق قهرمانان افسانه‌ای**

چند وقتی‌است که سریال افسانه جومنگ‌از شبکه تماشا در حال پراخشی است. این سریال به همراه برخی دیگر از آثار ساخت کشور کره‌جنوبی مانند سریال جواهری در قصر، امپراتور دریاها و… بااقبال و توجه مخاطبان کشورمان مواجه بوده است. برای بسیاری از افراد علل و دلایل این اقبال مخاطبان محل سؤال و پرسش است دانشگاه‌هایی که اینقدر به بحث سیاست و سیاست‌زدهی اهمیت می‌دهند (از هر طیف گروهی و که باشند) تا به این اندازه محیط درسی و فعالیتشان از نظر فرهنگی تکامل نیافته و غیر فرهنگی به نظر می‌رسد.
چندی پیش در حاشیه ایام دهه محرم و عزاداری امام حسین(ع) تصاویر اعضای یک هیئت مذهبی در سطح شهر تهران منتشر شد که آنها به صورت خودجوش و در حرکتی قابل تقدیر به نظافت خیابان‌های اطراف هیئت و پس‌مانده‌های نذورات مردم در خیابان می‌پرداختند؛ حال سخن ما این است چرا دانش‌جویان و دانشگاهیان که باید خط‌شکن و پیشگراول این اتفاقات خوب فرهنگی باشند در مورد محیط اطراف دانشگاه‌شان دست به چنین اقدامات مثبتی که نمی‌زنند هیچ، خود در این حرکات خرد خرد ضدفرهنگی سهیم هستند طبیعتاً این قشر به‌عنوان، گروه مرجع فرهیخته باید با عوام جامعه تفاوت‌های فرهنگی داشته باشند برای مثال وقتی که بره‌های تبلیغاتی به آنها داده می‌شود در صورت عدم نیاز به آن بره‌ها که به جای زمین انداختن آن باید این بره‌ها را به سطل زباله و بازیافت بدهاند و در این زمینه دیگران را هم راهنمایی و امر به معروف کنند. از سوی دیگر اینکه ریاست دانشگاه به صورت ناگهانی و یک‌شبه آیات قرآنی نصب شده در تردهای اطراف دانشگاه را جمع‌آوری می‌کند هم جای سؤال دارد.

رنگ‌شک در بوشهر به پایان می‌رسد

فینال مینی سریال «رنگ‌شک» سه کارگردانی فریبرز عرفینیا و محصوربزرگ‌فیلم در بوشهر و روی آنجسای خلیج‌فارس تصویربرداری خواهد شد.سکانس‌های پاپاتی کار که مربوط به گریزی سروان علی نبوی (فریبرز عربنیا) و شخصیت منفی داستان نیم‌انگشتی (آرش مجیدی) است در بوشهر و روی در تصویربرداری خواهد شد. فیلمنامه این اثر را فریبرز عربنیا نوشته و داستان یک افسر نیروی انتظامی را روایت می‌کند که مأموریت می‌یابد تا وارد یک بانده بسیار مخوف موادمخدر شود و به دلیل سرقی فوی بودن عملیات تنها یکی از فرماندهان ماقوف او از این مأموریت مطلع است و در این راه با مشکلات متعددی مواجه می‌شود.

ستایش ۲ به آخر رسید

کارگردان مجموعه تلویزیونی «ستایش ۲» گفت: تا دو هفته دیگر کار تصویربرداری این کریم همراه تمام می‌شود تا برای پخش از تلویزیون آماده‌شود.سعید سلطانی گفت: امیدوارم که فیلمبرداری صحنه‌های بیرونی مجموعه تلویزیونی «ستایش ۲» تا آخر ماه به پایان برسد. وی افزود: در حال حاضر در بخش لوکیشن‌های خارجی در هتل قرار داریم و مشغول ضبط سکانس‌های آخر آن هستیم که پس از آن فریبرز عربنیا می‌شود. سلطانی اضافه کرد: کسری‌های کار را ضبط می‌کنیم و اگر کار درست تولید شود امسال شاهد پخش آن از تلویزیون هستیم. داستان سریال «ستایش ۲» مربوط به ۲۰ سال آینده خانواده فردوس و ستایش است و تصویربرداری از لوکیشن و سکانس‌های شمال کشور تا پایان شهریورماه ادامه دار.

چندین و چند مورد دیگر از دستورات و توصیه‌های دین اسلام و حضرات معصومین(ع) را مشاهده کرد.
ملاذ جریان تقوق و پیروزی سربازان کاراکتر اصلی این سریال، او دستوراتی مبنی بر مدارا با اسیران و خودداری از آزار و اذیت آنان را به فرماندهان و نیروهایش صادر کرد. نمونه ذهنی که در این زمینه می‌توان به آن اشاره کرد لحظه‌ای است که مسلمانان پس از فتح شهر مکه وارد آن شده‌اند و پیامبر اعظم(ص) دستوراتی درباره در امان بودن تسلیم‌شدگان و عدم تعرض به خانه‌ها و نیز خودداری از آزار و اذیت اسرای جنگی (البته بلا تشبیه؛ چه اینکه فقط منظور توجه به دستورات و توصیه‌های اسلام و حضرات معصومین(ع) است) به یاران و اصحاب شریفشان ابلاغ کردند. ذکر این شاهد مثال برای روشن تر شدن مدعای مورد اشاره است اما مسئله اینجا جالب می‌شود که کسوری با ایعدام مذهبی، اجتماعی، تاریخی و فرهنگی مثل کره‌جنوبی دست به ساخت و تولید سریالی می‌کند که افراد، اتفاقات و پیرنگ اصلی آن را یک افسانه اعلام کرده و به مخاطب می‌گوید که ما به‌ازایی برای شخصیت اصلی آن در کشور و تاریخش ندارد. همین سریال و جذابیت‌های متنوعش در کشورمان با اقبال بسیار بالایی مواجه شده تا جایی که حتی در میان مخاطبان ایرانی تبدیل به یک نوستالژی می‌شود.

■ **خودکمتربینی و غیرپرستی**

مهم‌ترین مؤلفه‌های چنین آثاری در کنه و لایه‌های پنهان درام و قصه آن به عنوان پیام‌های مختلف اخلاقی، رفتاری و… گنجانده شده که با هنر نویسنده و کارگردانش بدون پس‌زدگی و مخاطب‌گریز بودن، مورد قبول تماشاگران قرار گرفته است. متأسفانه در کشور ما تولید سریال و فیلم‌هایی با دردمنایه دعوت مخاطب به ارزش‌ها و هنجار‌ها با رفتار شدن در دام شعارزدگی یا طراحی اتفاقات گل درشت و تلویزی وی با بیان اینکه این موضوع مخاطبان می‌شود. نهایت خلایقت و ترغیب و تهییج مخاطب به انجام امور اخلاقی و رفتاری مثبت خلاصه می‌شود در یکسری آثار ویژه که در ایام و مناسبت‌های خاصی مثل ماه مبارک ک رمضان یا ایام عزاداری عاشورای حسینی در ماه محرم، ذیل عنوان آثار مناسبتی تولید و ساخته می‌شود. در بسیاری از این آثار یا

انتشار قرآن ویژه دانش‌آموزان

مدیر ارتباطات مرکز طبع و نشر قرآن جمهوری اسلامی ایران از چاپ و انتشار قرآن کریم همراه با ترجمه لغات مشکل ویژه دانش‌آموزان مقطع راهنمایی و متوسطه خبر داد. محمد بابایی افزود: فهم معنای لغات، این امکان را برای قرائت کنندگان قرآن فراهم می‌آورد که علاوه بر انس با متن آن، برداشت صحیح و دقیقی از معنا و مفهوم آیات داشته و در مراد واقعی آیات کریمه، تدبر و تأمل کنند. وی با بیان اینکه این مصحف شریف علاوه بر متن آیات، شامل معنای رون کلمات مشکل قرآن است، ادامه داد: عموم دانش‌آموزان در مقاطع تحصیلی راهنمایی و متوسطه، بسیاری از قواعد اصلی و پرکاربرد زبان عربی را فرامی‌یازند، بنابراین آنها با دانستن معنای رون از لغات مشکل، قادر به فهم بسیاری از آیات قرآن خواهند بود.

چینی‌ها برای ثبت جهانی ساز سنتور دندان تیز کردند

سنتور میراثی که متعلق به ایران و ایرانی‌هاست در صورت سکوت دولتمردان فعلی از تاریخ فرهنگ و هنر ایران حذف و به نام چین در جهان شناخته می‌شود. به گزارش «جوان» اولین زرمزه‌های ثبت ساز سنتور توسط چینی‌ها در جشنواره سنتورنوازی که در سال ۸۲ در فرهنگسرای نیابوران برگزار شده بود به گوش رسید اما به رغم گذشت یک دهه هنوز هم اقدامی جدی در خصوص ثبت این ساز به نام ایران در یونسکو انجام نشده است. «رضا مهدوی» مدیر سابق حوزه هنری که پیشتر نیز در صحبت‌های خود گفته بود در دولت‌های قبل با موسیقی و هنر برای اندازه سیاسی برخورد می‌شد باید یگر با تأکید بر موضع قبلی خود و ضمن اظهار تأسف از ثبت ساز تار و ورزش چوگان به نام کشور آذربایجان درباره ثبت سنتور به نام چینی‌ها می‌گوید: «اگرچه تاریخ نشان می‌دهد که ایران دارای فرهنگ و تمدنی کهن است اما با توجه به این نکته که بسیاری از کشورهای نوظهور مانند آذربایجان به دنبال ساختن هویت برای کشور خود هستند این خطر وجود دارد که سنتور نیز به سرنوشت تار دچار شود و نه به نام ایران بلکه به نام کشور چین به ثبت جهانی برسد.» اگر دولتمردان مسئولان ذی‌ربط در عملکرد خود با نگرى داشته باشند ممکن است ساز سنتور به سرنوشت تار دچار نشود زیرا بر این درین زمینه کتاب‌های ارزشمندی را چاپ کرده و در جشنواره‌های مختلف این ساز نوشته شده است. مهدوی که خود صاحب دو کتاب در زمینه سنتور است، می‌گوید: «اوجه به اینکه هنوز زمان ثبت سنتور برای ایران باقی است دولتمردان باید در این زمینه اقداماتی را انجام دهند تا این ساز ارزشمندی ایرانی به نام ایران و نه چین به ثبت برسد.» وی ادامه داد: «داز پایجان کشور نوظهوری است که سال‌ها جزو ایران و بعد از آن جزو شوری سابق بود حالا که به عنوان کشوری مستقل شناخته شده در صدد هویت‌سازی برای خود است. دولتمردان این کشور نوظهور به دنبال هویت‌سازی برای خود هستند ولی ایران با آن پیشینه و قدمت هنوز خود را باور نداشته و به راحتی از کنار میراث مادی و معنوی خود می‌گذرد.»

آداب و رسوم ایرانی را به‌دنیای انیمیشن ببریم

یکی از داوران بخش پویانمایی جشنواره جام‌چم معتقد است این جشنواره باید از انیمیشن‌های بومی حمایت کند و فیلمسازان این حوزه نیز از آداب و رسوم ایرانی در آثارشان بیشتر بهره ببرند. محمد میرکیانی درباره حوزه مچهور ساخت انیمیشن و تولید انیمیشن‌های بومی در ایران گفت: در کشور ما به دلیل اینکه ساخت انیمیشن با هزینه بالایی همراه است این هنر دچار مچهوریت شده و هنرمندان ترجیح می‌دهند بیشتر در عرصه هنر‌های زنده حرکت کنند تا انیمیشن. وی ادامه داد: ساخت انیمیشن کاری است که در طول زمان جواب می‌دهد و باید سرمایه‌گذاری طولانی‌مدت برای این امر صورت بگیرد تا در این حوزه به جایگاه مورد نظر برسیم. مدیر گروه کودک و نوجوان شبکه جام‌چم با تأکید بر ظرفیت‌های انیمیشن ملی در سطحی جهانی تأکید کرد: رسانه ملی محل بهره بردن از تولیدات گسترده در عرصه پویانمایی بومی است و باید کسانی که در این عرصه فعالند بیشتر مورد توجه قرار گیرند. ما در طراحی، شخصیت‌پردازی، داستان و… به فضاهایی بر می‌خوریم که به سنن و آداب و رسوم ایرانی ما بسیار نزدیک است و دنیا هم علاقه‌مند است که این فضای بومی را بشناسد.

مذهبی‌ها ما برای ناشنوایان هم مناسب و کافی نیست. چرا فقط برخی از بخش‌های تلویزیون آن هم به تقلید از شبکه‌های خارجی از گویندگان خبر ناشنوایان همزمان بهره می‌برند؟! چرا این موضوع برای برنامه‌های مذهبی مثل «سب آسمانی»، «زلال احکام»،

منبرهای مذهبی و… استفاده نمی‌شود تا آنها هم مانند سایر گروه‌های جامعه از احکام و شریعات مطلع شوند. همانقدر که باید فرهنگ را توسط رسانه ملی به دلیل فراگیری و عمومیت بیشتر داد، یادمان نرود معلولان و ناتوانان جسمی هم از اعضای این جامعه هستند. برای مثال یک کودک معلول همانقدر دربراه برنامه‌های کودک حق دارد که یک کودک سالم؛ پس چرا گوینده ناشنوایان در کنار خاله‌ها و عموهای بچه‌ها نیستند؟! یا برای کارتون‌ها به خصوص کارتون‌های ایرانی، مترجم همراه نیست؟! حرکت مثبتی که در مورد احکام و شریعات برای نابینایان صورت گرفته است؛ یعنی آن‌ها را باید یک انقلاب فرهنگی در این عرصه داشته‌اند که انتظار داریم تلاوم داشته باشد و سایر معلولان جسمی حرکتی هم بتوانند از مسائل شرعی و احکام مربوط به خودشان به خوبی آگاهی پیدا کنند و حتی برای مسلمانان در خارج از کشور هم که مشکلات جسمی دارند منابع خوب و معتبر دینی صادر کنیم.

مذهبی‌ها ما برای ناشنوایان هم مناسب و کافی نیست. چرا فقط برخی از بخش‌های تلویزیون آن هم به تقلید از شبکه‌های خارجی از گویندگان خبر ناشنوایان همزمان بهره می‌برند؟! چرا این موضوع برای برنامه‌های مذهبی مثل «سب آسمانی»، «زلال احکام»،

منبرهای مذهبی و… استفاده نمی‌شود تا آنها هم مانند سایر گروه‌های جامعه از احکام و شریعات مطلع شوند. همانقدر که باید فرهنگ را توسط رسانه ملی به دلیل فراگیری و عمومیت بیشتر داد، یادمان نرود معلولان و ناتوانان جسمی هم از اعضای این جامعه هستند. برای مثال یک کودک معلول همانقدر دربراه برنامه‌های کودک حق دارد که یک کودک سالم؛ پس چرا گوینده ناشنوایان در کنار خاله‌ها و عموهای بچه‌ها نیستند؟! یا برای کارتون‌ها به خصوص کارتون‌های ایرانی، مترجم همراه نیست؟! حرکت مثبتی که در مورد احکام و شریعات برای نابینایان صورت گرفته است؛ یعنی آن‌ها را باید یک انقلاب فرهنگی در این عرصه داشته‌اند که انتظار داریم تلاوم داشته باشد و سایر معلولان جسمی حرکتی هم بتوانند از مسائل شرعی و احکام مربوط به خودشان به خوبی آگاهی پیدا کنند و حتی برای مسلمانان در خارج از کشور هم که مشکلات جسمی دارند منابع خوب و معتبر دینی صادر کنیم.